

Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast

Cmrečki Mesek, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:584935>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

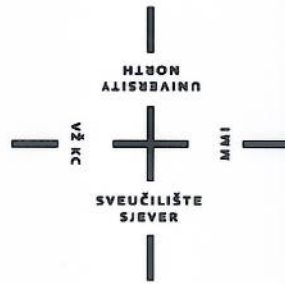
Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-30**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 117/PMM/2018

Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast

Petra Cmrečki Mesek, 2727/336

Varaždin, rujan 2018. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za poslovanje i menadžment u medijima		
PRISTUPNIK	Petra Cmrečki Mesek	MATIČNI BROJ	2727/336
DATUM	31.08.2018.	KOLEGIJ	Medijsko pravo
NASLOV RADA	Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Protection of right to reputation and honor through provisions of criminal law		

MENJOR	dr. sc. Goran Vojković	ZVANJE	docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv.prof.dr.sc. Krešimir Buntak, predsjednik povjerenstva		
	2. doc.dr.sc. Goran Vojković, mentor		
	3. dr.sc. Ana Globočnik Žunac, član		
	4. dr.sc. Igor Klopotan, zamjenski član		
	5. _____		

Zadatak završnog rada

BROJ	117/PMM/2018
OPIS	Tema ovog rada je pravo na ugled i čast, odnosno zaštita prava na ugled i čast u okviru odredbi kaznenog zakona. U radu će biti obrađena kaznena djela kojima se povređuju pravo na ugled i čast, sudska praksa u postupcima povodom tih kaznenih djela te uočeni nedostaci postojećih zakonskih rješenja.

ZADATAK URUČEN	26.09.2018.	POTPIS MENTORA	
----------------	-------------	----------------	--

Sveučilište Sjever

Odjel za poslovanje i menadžment u medijima

Završni rad br. 117/PMM/2018

Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast

Student

Petra Cmrečki Mesek, 2727/336

Mentor

doc.dr.sc. Goran Vojković, mentor

Varaždin, rujan 2018. godine

Predgovor

Pravo na ugled i čast su jedna od temeljnih ljudskih prava. Ova prava nisu uvijek bila zaštićena postojećim pravom, već je u posljednjih nekoliko desetaka godina, kako u domaćem i poredbenim pravnim sustavima, uočena realna potreba opće zaštite osobnosti čovjeka. U Republici Hrvatskoj je, nakon uspostave državne neovisnosti 1991. godine, kao strateški cilj istaknut ulazak u europske i svjetske integracije, što je podrazumijevalo usvajanje i poštivanje demokratskih pravnih standarda zaštite temeljnih ljudskih prava. U tom procesu od osobitog značaja za Republiku Hrvatsku bila je ratifikacija Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i prijem Republike Hrvatske u punopravno članstvo Vijeća Europe. U tom smislu od posebnog su značaja članak 8. i 10. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Članak 8. Konvencije, propisuje da svatko ima pravo na poštovanje svog privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja, dok članak 10. iste, propisuje da se javna vlast može miješati u ostvarenje toga prava samo u skladu sa zakonom i ako je takvo miješanje nužno u demokratskom društvu radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih.

Sažetak

Tema ovog rada je pravo na čast i ugled, odnosno zaštita prava na čast i ugled u okviru odredbi Kaznenog zakona. U radu će biti obrađena kaznena djela kojima se, prije svega prema postojećem propisu povređuju pravo na čast i ugled, sudska praksa u postupcima povodom tih kaznenih djela te uočeni nedostaci postojećih zakonskih rješenja. U radu će također biti obrađeni pojedini povijesni aspekti razvoja zaštita prava na čast i ugled u okviru odredbi Kaznenog zakona. Konačno u radu će biti obrađeni rezultati analize, odnosno ankete upoznatosti državljana Republike Hrvatske s pravom na ugled i čast i s činjenicom da se ta prava štite i u okviru kaznenog zakona.

Ključne riječi: ugled, čast, teško sramoćenje, sramoćenje, kleveta, kazneno pravo

Abstract

The theme of this work is the right to honor and reputation, i.e. the protection of the right to honor and reputation under the provisions of the Criminal Law. This work deals with criminal offenses that violate the right to honor and reputation, according to the existing regulation, the court practice in the proceedings concerning these criminal offenses and the discrepancies in the existing legal solutions. This work will also cover certain historical aspects of evolution of the protection of the right to honor and reputation under the provisions of the Criminal Law. Finally, in this work I will analyse the results of questionnaire regarding how informed are citizens of Croatia with their right to honor and reputation, and with the fact that these rights are also protected under the provisions of the Criminal Law.

Keywords: reputation, honor, hard embarrassment, embarrassment, defamation, criminal law

Popis korištenih kratica

HTML	HyperText Markup Language Sintaksa za obilježavanje hipertekstualnih dokumenata.
HTTP	Hyper Text Transfer Protocol Glavna i najčešća metoda prijenosa informacija na Webu Namjena protokola je omogućavanje objavljivanja i prezentacije HTML dokumenata, tj. web stranica.
RH	Republika Hrvatska
KZ	Kazneni zakon

Sadržaj

1.	Uvod.....	6
2.	Kazneni zakon.....	9
2.1.	Uvreda	9
2.2.	Teško sramoćenje	10
2.3.	Isključenje protupravnosti za kaznena djela uvrede i teškog sramoćenja	12
2.4.	Kleveta	13
2.5.	Pokretanje postupka i javno objavljivanje presuda za kaznena djela protiv časti i ugleda	13
3.	Primjeri iz prakse	15
3.1.	Uvreda u praksi	15
3.1.1.	Kazneni postupak K-1629/15 (Kž-326/16).....	15
3.2.	(Teško) sramoćenje u praksi	17
3.2.1.	Kazneni postupak K-248/17 (Kž-151/18).....	17
3.3.	Kleveta u praksi.....	18
3.3.1.	Kazneni postupak K-1354/17 (Kž-117/18).....	18
4.	Analiza rezultata	20
4.1.	Rezultati dobiveni anketom.....	20
4.2.	Opisna (deskriptivna) statistika.....	28
4.3.	Korelacija između odgovora	29
5.	Zaključak.....	32
6.	Literatura.....	34

1. Uvod

Pravo na čast i ugled su jedna od temeljnih ljudskih prava, a takvima ih utvrđuje već i sam Ustav Republike Hrvatske, propisujući tako u članku 35. da se svakom jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti. Stoga ne čudi da zaštitu tih prava pruža i kazneno zakonodavstvo, definirajući pojedine povrede tih prava kao kaznena djela i propisujući kazne za te i takve povrede.

U Republici Hrvatskoj su kaznena djela propisana i za njih predviđene sankcije Kaznenim zakonom. U modernoj, suverenoj Republici Hrvatskoj prvi Kazneni zakon [1] je donesen 1997. godine te je zamijenio do tog trenutka primjenjivi Krivični zakon Republike Hrvatske [2] iz 1977. godine te Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske [3] preuzet iz saveznog zakonodavstva.

Iako je već i prvi Kazneni zakon sankcionirao kaznena djela protiv časti i ugleda, aktualni Kazneni zakon iz 2011. godine (sa svim izmjenama i dopunama) [4] je tu zaštitu pokušao dovesti na jednu višu razinu.

U navedenom Zakonu iz 2011. godine kaznena djela protiv časti i ugleda koncipirana su prema rješenjima iz švicarskog Kaznenog zakona iz 2009. godine [5] koja su pak bliska rješenjima iz austrijskog, njemačkog i slovenskog Kaznenog zakona, s tim da je od svih tih zakona Konačni prijedlog Kaznenog zakona iz 2011. godine predvidio najblaže sankcije za ova djela.

Jedna od najznačajnijih novina Kaznenog zakona iz 2011. godine [6], u odnosu na onaj iz 1997. godine, barem u dijelu koji se odnosi na kaznena djela protiv časti i ugleda jest uvođenje kaznenog djela sramoćenja, koje je trebalo diferencirati dva modaliteta do tog trenutka postojećeg kaznenog djela klevete. Usprkos tome, a kako je prvenstveni cilj koji se htio ostvariti uvođenjem kaznenog djela sramoćenja bio otklanjanje pravnih nedostataka u oblikovanju klevete u Kaznenom zakonu iz 1997. godine, nije bilo razloga za ukidanjem odredbe o sramoćenju, ali su bile potrebne izmjene kojima bi se pojednostavile pretpostavke za isključenje protupravnosti tog kaznenog djela i na taj način umanjila mogućnost pogrešne interpretacije zakonskog teksta i posljedično donošenje presuda na temelju takve interpretacije.

Da bi se ovo razumjelo valja pojasniti ranije zakonsko uređenje, kada sramoćenje nije postojalo kao zasebno kazneno djelo, već se podvodilo pod kazneno djelo klevete, a koje će biti detaljnije obrađeno kasnije u ovom radu.

U Kaznenom zakonu od 1997. [7] kleveta je bila oblikovana po uzoru na jugoslavenski Krivični zakonik iz 1951. tako da je obuhvaćala:

- klevetu, kao svjesno iznošenje difamantnih tvrdnji, ali i
- klevetu počinjenu s neizravnom namjerom, kod koje počinitelj ne zna je li tvrdnja istinita, ali pristaje i na tu mogućnost, kao i

- klevetu kod koje je počinitelj u skrivljenoj zabludi o neistinitosti tvrdnje.

U takvim slučajevima sud je mogao osuditi počinitelja za klevetu i kad se nije znalo je li njegova tvrdnja neistinita. Takav bi slučaj primjerice bio slučaj kada počinitelj izjavljuje da je druga osoba primila mito, bez da pouzdano zna da li je to druga osoba zaista i učinila. Pod određenim uvjetima takve slučajeve je bilo i jest potrebno kažnjavati, međutim oni ne predstavljaju klevetu bez dokazane neistinitost tvrdnje, kao uvjeta za postojanje kaznenog djela klevete. Prema trenutno važećem zakonskom rješenju takve su situacije obuhvaćene teškim sramoćenjem. Nasuprot tome kleveta je kao kazneno djelo ograničena na slučajeve u kojima počinitelj zna da iznosi neistinu. Temeljno obilježje klevete jest neistinitost tvrdnje, za razliku od sramoćenja kod kojeg je dovoljno da tvrdnja može škoditi časti i ugledu drugoga, dok neistinitost tvrdnje nije nužni uvjet za osudu. Ta razlika nije samo terminološka već ima i značajne praktične učinke. Naime, kleveta je teže kazneno djelo od sramoćenja, jer ne može biti svejedno iznosi li počinitelj neistinitu tvrdnju znajući da je neistinita (kleveta) ili samo dopušta da je tvrdnja neistinita ili je čak u skrivljenoj zabludi o neistinitosti (sramoćenje). Navedeno je osobito izraženo u činjenici da je za klevetu propisana teža kazna nego za sramoćenje. Nadalje, u slučaju kaznenog djela sramoćenja moguće je isključenje protupravnosti, dok u slučaju kaznenog djela klevete takva mogućnost ne postoji [8].

Kazneni zakon iz 1997. godine je dopuštao isključenje protupravnosti i u slučaju klevete, kako je ona definirana danas, odnosno, u slučaju kada počinitelj svjesno iznosi lažne tvrdnje, što je bila njegova najveća slabost, jer je na taj način bilo donekle ozakonjeno pravo na laž. Ta slabost je u Kaznenom zakonu iz 2011. godine otklonjena, jer više ne postoji mogućnost isključenja protupravnosti za ovo kazneno djelo [9].

Iduća razlika između klevete i teškog sramoćenja je ta da, kod klevete privatni tužitelj mora dokazati sva obilježja kaznenog djela, pa prema tome i neistinitost tvrdnje i počiniteljevo znanje da iznosi neistinitu tvrdnju, dok kod sramoćenja privatni tužitelj mora dokazivati samo da je okrivljenik iznio ili pronio tvrdnju i da ta tvrdnja može škoditi časti i ugledu drugoga.

Zbog opisanih slabosti širokog poimanja klevete usvojenog u Kaznenom zakonu iz 1997. godine, važeći Kazneni zakon usvojio je rješenje prihvaćeno u modernim europskim zakonima koji razlikuju klevetu i sramoćenje [10]. Na taj se način hrvatsko kazneno pravo uskladilo s dominantnim stajalištima suvremenog europskog kaznenog prava.

U aktualnom kaznenom zakonu, kaznena djela protiv časti i ugleda se nalaze u glavi XV., naziva Kaznena djela protiv Časti i ugleda te ih je ukupno tri. To su uvreda, sramoćenje i kleveta.

Za razliku od većine kaznenih djela, kaznena djela protiv časti i ugleda se progone po privatnoj tužbi¹, a ne po službenoj dužnosti. To znači da Usprkos tome, a iz činjenice da se zaštita prava na čast i ugled pruža i u okviru kaznenog zakonodavstva, razvidno je da hrvatski zakonodavac smatra da se potpuna zaštita prava na čast i ugled ne može ostvariti bez kaznenopravne prisile.

Ovo je razvidno iz definicije kaznenih djela sadržane u članku 1. Kaznenog zakona, a u kojoj se navodi: „Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne prisile.“

¹ Ukoliko postoji osnovana sumnja da je počinjeno djelo koje se progoni prema službenoj dužnosti, tada kazneni postupak pokreće državni odvjetnik. Ukoliko državni odvjetnik ustanovi da nema osnova za pokretanje kaznenog progona, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj. Isti je slučaj i kada je za pojedina kaznena djela propisano da se postupak pokreće po privatnoj tužbi, odnosno u tom slučaju postupak ne pokreće državni odvjetnik, nego upravo oštećenik kao privatna osoba. Tako čl. 2. Zakona o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17) propisuje da se kazneni postupak provodi na zahtjev ovlaštenog tužitelja, pri čemu je za djela za koja se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti ovlaštenu tužitelj državni odvjetnik, a za djela za koja se kazneni postupak pokreće po privatnoj tužbi, ovlaštenu tužitelj je privatni tužitelj.

2. Kazneni zakon

Kaznena djela protiv časti i ugleda propisana su i sankcionirana u člancima 147. do 151. Kaznenog zakona [11]. Tri su takva kaznena djela i to redom uvreda, teško sramoćenje i kleveta. Odredbe Kaznenog zakona koje se odnose na navedena kaznena djela sadržane su u glavi XV, naziva Kaznena djela protiv časti i ugleda.

2.1. Uvreda

Kazneno djelo uvrede je propisano u članku 147. Kaznenog zakona pri čemu se ne definira što to točno predstavlja uvredu te se u tom smislu sudovima daje izvjesna sloboda da ocijene da li pojedino djelo predstavlja uvredu ili ne.

Za kazneno djelo uvrede propisana je novčana kazna do devedeset dnevnih iznosa.

Pojašnjenja radi, Kazneni zakon iz 2011. godine je bitno promijenio koncept novčane kazne na način da je u predmetnom zakonu napušten pojam prosječnog dnevnog dohotka te se novčane kazne izriču u dnevnim iznosima osobe prema kojoj se primjenjuje [12]. Time je postignuta izvjesna socijalna pravednost jer postoji veća mogućnost individualiziranja kazne, odnosno „krojenja“ iste na način da ista kazna što je moguće više podjednako pogađa osobu slabijih financijskih mogućnosti, kao i osobu većih financijskih mogućnosti. To stoga što se dnevni iznosi izračunavaju na način da se u obzir uzimaju kako počiniteljevi prihodi, tako i nužni troškovi. Na taj način bi kazna od primjerice sto dnevnih iznosa trebala na jednak način pogoditi osobu slabijeg imovinskog statusa, osobu boljeg imovinskog statusa, ali s većim nužnim troškovima, i osobu znatno dobrog imovinskog statusa, jer bi u sva tri slučaja, identična kazna od sto dnevnih iznosa, trebala u konačnici glasiti na različite iznose u kunama, ali imati podjednak utjecaj na opće financijsko stanje svakog od tri počinitelja.

Pored osnovnog kaznenog djela uvrede u članku 147. stavku 2. Kaznenog zakona propisan je kvalificirani oblik ovog djela. Naime, za slučaj kada je kazneno djelo uvrede počinjeno putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način koji uvredu čini dostupnom većem broju osoba, propisana je novčana kazna do sto osamdeset dnevnih iznosa. Dakle za slučaj kada su posljedice kaznenog djela širih razmjera zakonodavac je propisao mogućnost kažnjavanja novčanom kaznom do dva puta većom od one za osnovno kazneno djelo.

Nasuprot tome, zakonodavac je u stavku 3. istog članka Kaznenog zakona propisao i privilegirani oblik ovog kaznenog djela. Privilegirani oblik kaznenog djela znači da određene, olakotne okolnosti ulaze u samu kvalifikaciju kaznenog djela [13]. Privilegirani oblik kaznenog djela valja razlikovati od olakotnih okolnosti koje utječu na odluku o visini kazne. Naime, olakotne

okolnosti mogu biti različite od slučaja do slučaja te iste okolnosti u različitim slučajevima mogu biti od različitog utjecaja na konačnu visinu kazne, a ono što je najvažnije, u slučaju da postoje, one ne utječu na kvalifikaciju djela, već samo na visinu kazne koju će sud izreći. Nasuprot tome, privilegirani oblici kaznenih djela predviđaju postojanje točno određene, propisane okolnosti, koja ulazi u kvalifikaciju kaznenog djela i utječe na to da kazna bude manja ili da se počinitelja može i osloboditi kazne. Upravo tako, u slučaju kada uvrijeđeni uzvrati uvredu, sudovima je dana mogućnost da oba počinitelja oslobode kazne.

Drugi privilegirani oblik kaznenog djela je slučaj kada je počinitelj na počinjenje bio izazvan nedoličnim ponašanjem oštećenika ili kada se počinitelj ispričao, a oštećenik pred sudom prihvatio tu počiniteljevu ispriku zbog počinjenog djela. U takvim slučajevima sudovi također imaju mogućnost počinitelje osloboditi kazne.

2.2. Teško sramoćenje

Kazneno djelo sramoćenja, kao što je i rečeno ranije u ovom radu, je u hrvatsko kazneno zakonodavstvo uvedeno 2011. godine. Protiv uvođenja ovog kaznenog djela, pobunila novinarska struka [14], navodeći pritom da će novinari biti novčano kažnjavani zbog sramoćenja čak i ako napišu istinu o nečijem osobnom i obiteljskom životu, ako sud ocijeni da to nije bilo u javnom interesu. Nasuprot tome, voditeljica radne skupine za izradu Kaznenog zakona iz 2011. godine), Ksenija Turković (redovna profesorica na katedri Kaznenog prava Pravnog fakulteta u Zagrebu) je bila stava da se novim zakonom novinari zapravo dovode u povoljniji položaj nego do tad [15], jer je uvođenjem novog kaznenog djela uvedena i mogućnost da počinitelj ne bude kažnjen u slučaju da dokaže istinitost činjeničnih tvrdnji koje je prenosio ili postojanje opravdanog razloga zbog kojeg je, postupajući u dobroj vjeri, povjerovao u njihovu istinitost [16]. Po svom sadržaju kazneno djelo sramoćenja nije bilo u potpunosti novo kazneno djelo. Naime, ono što od 2011. godine predstavlja samostalno kazneno djelo sramoćenja bilo je i prije kazneno djelo, obuhvaćeno u prvom redu klevetom, a u određenim slučajevima i iznošenjem osobnih i obiteljskih prilika i predbacivanjem kaznenog djela. Ovo kazneno djelo je Zakonom o izmjenama i dopunama kaznenog zakona iz 2015. godine preimenovano u Teško sramoćenje kako bi se naglasilo da će samo najteže povrede časti i ugleda dovesti do kaznene odgovornosti.

Kazneno djelo teškog sramoćenja obuhvaća one slučajeve koji su ranije neopravdano tretirani kao kleveta, a o čemu će biti više riječi kasnije u ovom radu.

Kazneno djelo teškog sramoćenja je opisano i sankcionirano u članku 148. Kaznenog zakona. Ovo kazneno djelo je, za razliku od uvrede, poprilično precizno opisano pa tako će tako teško

sramoćenje počiniti onaj tko pred drugim za nekoga iznese ili pronese činjeničnu tvrdnju koja može škoditi njegovoj časti ili ugledu.

Počinitelja ovog kaznenog djela, za počinjeni osnovni oblik kaznenog djela, moguće je kazniti novčanom kaznom do sto osamdeset dnevnih iznosa.

Kao i u slučaju kaznenog djela uvrede, kazneni zakon predviđa postojanje kvalificiranog oblika kaznenog djela teškog sramoćenja, a za koji oblik je propisana i stroža kazna. Kvalificirani oblik teškog sramoćenja će ostvariti onaj počinitelj koji osnovno kazneno djelo počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba. U traženju objašnjenja „na drugi način“, obratila sam se stručnoj osobi, dakle pravniku, čiji intervju prenosim u cijelosti. Neven Cmrečki, osobni intervju [17]: „Ovdje valja naglasiti važnost sintagme „ili na drugi način“, ova sintagma se u zakonodavstvu koristi kada zakonodavac ne želi dati zatvorenu listu (u ovom slučaju) načina na koje je moguće ostvariti pojedino kazneno djelo. Razlog tome jest taj što u slučaju zatvorene liste, kada bi djelo bilo počinjeno na drugi, ne propisani način, to djelo ne bi bilo moguće podvesti pod ovaj opis kaznenog djela, a zbog načela nulla poena sine lege [18] (načelo sadržano u čl. 2. Zakona o kaznenom postupku, a sukladno kojem načelu nema kazne bez propisa) ne bi bilo moguće niti primijeniti ovu strožu kaznu. Upravo zbog tog razloga, a zbog nemogućnosti predviđanja svih mogućih načina na koje je moguće počiniti ovaj kvalificirani oblik kaznenog djela (vjerojatno i zbog svakodnevnog razvoja i pojave novih tehnologija) zakonodavac upotrebom sintagme „ili na drugi način“ omogućuje sudovima da čak i u slučaju da ovaj oblik kaznenog djela teškog sramoćenja bude počinjen na neki zakonom ne predviđen način, počinitelje mogu osuditi na kaznu predviđenu za takav kvalificirani oblik tog kaznenog djela.“

Kao što je to već ranije u ovom potpoglavlju navedeno, stavkom 3. članka 148. Kaznenog zakona predviđeno je, da u slučaju da počinitelj dokaže istinitost činjenične tvrdnje koju je iznosio ili pronosio ili da dokaže da postoji ozbiljan razlog zbog kojeg je povjerovao u istinitost te činjenične tvrdnje, nema kaznenog djela, samim time niti kaznene sankcije za počinitelja. Usprkos tome, zakonodavac, štiteći pritom ustavno pravo pojedinca na obiteljski i osobni život, propisuje da dokazivanje istinitosti ili postojanja ozbiljnog razloga u prilog istinitosti pronesene činjenične tvrdnje nije dopušteno ako se ta činjenična tvrdnja odnosi na osobne ili obiteljske prilike žrtve. Dakle, čak i u slučaju da je istinita, činjeničnu tvrdnju koja može škoditi nečijoj časti ili ugledu, a koja se odnosi na osobne ili obiteljske prilike te osobe, ni u kom slučaju nije dozvoljeno iznositi ili pronositi.

Kao i u slučaju kaznenog djela uvrede, Kazneni zakon i za kazneno djelo teškog sramoćenja predviđa mogućnost oslobađanja kazne u slučaju da počinitelj prizna neistinitost svojih tvrdnji i

opozove ih. Interesantno je napomenuti da u svim slučajevima kada Kazneni zakon predviđa mogućnost oslobođenja kazne, navedeno ne znači da počinitelj mora biti oslobođen od kazne, međutim, kad je sud ovlašten počinitelja osloboditi od kazne, može ga umjesto toga kazniti kaznom i blažom od propisane. Doduše, to je u slučajevima kaznenih djela koja se obrađuju u ovom radu nebitno, obzirom da ni za jedno od navedenih kaznenih djela nije propisana minimalna kazna, već samo maksimalna.

2.3. Isključenje protupravnosti za kaznena djela uvrede i teškog sramoćenja

Aktualni tekst Kaznenog zakona u čl. 148.a propisuje posebne slučajeve kada neće biti kaznenog djela uvrede ili teškog sramoćenja, a predmetni članak je u Kazneni zakon unesen Zakonom o izmjenama i dopunama kaznenog zakona (Narodne novine 56/15).

Jedne od važnijih izmjena Kaznenog zakona su učinjene upravo kod kaznenih djela protiv časti i ugleda. Naime, nakon donošenja Kaznenog zakona 2011. kazneno djelo sramoćenja je posebno naišlo na kritike. Uočeni su i određeni problemi u praksi i različita tumačenja odredbe. U kritikama se isticalo da je njegovim uvođenjem ograničena sloboda informiranja i da je ono predstavljalo korak unazad u usporedbi s dotadašnjim zakonodavnim rješenjem.

Izmjene koje su učinjene 2015. godine imale su za cilj jasnije propisivanje pretpostavki za isključenje protupravnosti kaznenog djela sramoćenja. Tako je, između ostalih, pojednostavljena i odredba o isključenju protupravnosti kod kaznenog djela sramoćenja te počinitelj, prema tako pojednostavljenoj odredbi, treba dokazati istinitost činjenične tvrdnje koju je iznosio ili pronosio ili postojanje ozbiljnog razloga zbog kojeg je povjerovao u njezinu istinitost.

Međutim, da se vratimo na potpuno novu odredbu, na koju se ovo potpoglavlje primarno odnosi, a koja u posebnom članku propisuje razloge isključenja protupravnosti kod kaznenog djela uvrede i teškog sramoćenja. Sukladno navedenoj odredbi kaznena djela teškog sramoćenja ili uvrede neće biti počinjena ukoliko su njihova obilježja ostvarena u znanstvenom, stručnom, umjetničkom, književnom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju djelatnosti propisane zakonom, političke ili druge javne ili društvene djelatnosti, u novinarskom poslu ili obrani nekog prava, a to je učinjeno u javnom interesu ili iz drugih opravdanih razloga. Uvođenjem ove odredbe su ujedno dane jasnije upute sudovima, čime je olakšan i položaj okrivljenika u postupku. Naime, predmetna odredba u velikoj mjeri olakšava obranu novinarima i sprječava neopravdane osude, jer ne samo da predviđa oslobođenje kazne, nego isključuje već i samo postojanje kaznenog djela pod uvjetom da su ispunjene gore navedene pretpostavke.

2.4. Kleveta

Kazneno djelo klevete je opisano i sankcionirano u članku 149. aktualnog Kaznenog zakona. Kao što je već ranije u ovom radu navedeno, do donošenja Kaznenog zakona iz 2011. godine postojala je mogućnost isključenja protupravnosti za navedeno djelo, međutim Kazneni zakon je tu mogućnost otklonio.

Kazneno djelo klevete čini onaj tko pred drugim za nekoga iznese ili pronese neistinitu činjeničnu tvrdnju koja može škoditi njegovoj časti ili ugledu, znajući da je neistinita.

Dakle, da bi počinitelj ovog kaznenog djela bio kažnjen, privatni tužitelj mora dokazati ne samo da je počinitelj iznio odnosno pronio neistinitu činjeničnu tvrdnju koja šteti časti ili ugledu privatnog tužitelja, već mora dokazati da je počinitelj bio svjestan neistinitosti te tvrdnje.

Za ovo kazneno djelo je propisana novčana kazna do tristo šezdeset dnevnih iznosa.

Kao i kod drugih djela protiv časti i ugleda Kazneni zakon predviđa postojanje kvalificiranog oblika kaznenog djela klevete, a za koji oblik je propisana i stroža kazna. Kvalificirani oblik teškog sramoćenja će ostvariti onaj počinitelj koji osnovno kazneno djelo počini putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba. Počinitelja ovog kvalificiranog oblika klevete moguće je kazniti novčanom kaznom do petsto dnevnih iznosa.

2.5. Pokretanje postupka i javno objavljivanje presuda za kaznena djela protiv časti i ugleda

Kao što je to već rečeno ranije u ovom radu, postupak protiv počinitelja ovih kaznenih djela se, za razliku od većeg dijela ostalih kaznenih djela, pokreće temeljem privatne tužbe, a ne po službenoj dužnosti. Navedeno pravilo je sadržano u odredbi članka 150. aktualnog Kaznenog zakona i znači da u postupku na strani tužitelja neće sudjelovati nadležno državno odvjetništvo, već su oštećenici ti koji moraju nadležnom sudu podnijeti privatnu tužbu radi tih kaznenih djela.

Ponekad, nije moguće da oštećenici sami ustaju s tužbom zbog objektivnih razloga pa je tako stavkom 2. članka 150. Kaznenog zakona predviđeno da u slučajevima kada su kaznena djela protiv časti i ugleda počinjena prema umrloj osobi, kazneni postupak se može pokrenuti privatnom tužbom bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera ili neformalnog životnog partnera (pandan izvanbračnom drugu, ali u okviru istospolne zajednice), roditelja, djece, posvojitelja, posvojenika, braće ili sestara umrle osobe.

Iako se presude objavljuju javno, one se objavljuju na ročištima te se u pravilu ne oglašavaju putem sredstava javnog priopćavanja. Usprkos tome, u slučajevima kada je kazneno djelo protiv

časti i ugleda počinjeno putem tiska, radija, televizije, računalnog sustava ili mreže ili drugog sredstva javnog priopćavanja, uslijed čega je činjenična tvrdnja kojom se povređuje čast i ugled postala pristupačna većem broju osoba, postoji interes da i presuda kojom se utvrđuje da je počinitelj iznošenjem ili pronošenjem te tvrdnje ostvario kazneno djelo bude učinjena pristupačnom tom istom krugu osoba. Slijedom navedenog, Kazneni zakon, u članku 151. propisuje da će se u tim slučajevima presuda kojom je počinitelj takvog oblika kaznenog djela protiv časti i ugleda oglašen krivim objaviti na zahtjev oštećenika u cijelosti ili djelomično, a sve o trošku počinitelja. Pritom će sud u presudi odrediti način objavljivanja te presude te će, uvijek kada je to moguće, odrediti da to bude u istom sredstvu javnog priopćavanja u kojem je kazneno djelo počinjeno.

3. Primjeri iz prakse

U ovom poglavlju obrađeno je nekoliko primjera iz sudske prakse za svako od tri kaznena djela protiv časti i ugleda i to u postupcima pokretanim i vođenim nakon stupanja na snagu Kaznenog zakona iz 2011. godine.

3.1. Uvreda u praksi

3.1.1. Kazneni postupak K-1629/15 (Kž-326/16)

U kaznenom postupku koji se vodio protiv okrivljene K.K., pred Općinskim sudom u Zagrebu, pod brojem predmeta K-1629/15, okrivljenoj se privatnom tužbom K.V. stavljalno na teret da je uvrijedila K.V. riječima "ubila si oca, zapalila si ga kao psa, ja znam da on to ne bi nikad dozvolio, može te biti sram, nisi me obavijestila o očevoj smrti". Točnije, privatnom tužbom se okrivljenu teretilo za kazneno djelo klevete [19].

Sud prvog stupnja je okrivljenu K. K. proglasio krivom, zbog kaznenog djela uvrede iz čl. 147. st. 2. Kaznenog zakona te ju osudio na novčanu kaznu od 40 dnevnih iznosa u visini dnevnog iznosa od 450,00 kuna, što ukupno iznosi 18.000,00 kn. Okrivljenoj je izrečena uvjetna osuda, tako da se novčana kazna na koju je osuđena neće naplatiti, ako u vremenu provjeravanja od jedne godine ne počini novo kazneno djelo.

Okrivljena je bila dužna naknaditi troškove kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 3.000,00 kuna, te je bila dužna navedeni iznos uplatiti u Državni proračun RH, u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude, dok je privatnoj tužiteljici bila dužna naknaditi nužne izdatke i nagradu i nužne izdatke njezinog punomoćnika.

Protiv te presude žalbe su podnijeli okrivljena K. K. osobno te njen branitelj ističući kako je činjenično stanje pogrešno i nepotpuno utvrđeno i materijalno pravo pogrešno primijenjeno.

Postupajući po navedenim žalbama Županijski sud u Bjelovaru, kao sud drugog stupnja, u predmetu broj Kž-326/16 je po službenoj dužnosti preinačio prvostupanjsku presudu na način da je utvrdio da je radnjama činjenično opisanim u izreci prvostupanjske presude okrivljena počinila kazneno djelo iz stavka 1., a ne 2. čl. 147. Kaznenog zakona. Odnosno Županijski sud u Bjelovaru je presudio da je okrivljena počinila osnovno djelo uvrede, a ne kvalificirani oblik u okviru kojeg je uvreda postala dostupnom većem broju osoba.

Naime, Županijski sud u Bjelovaru je utvrdio da je na štetu okrivljene povrijeđen kazneni zakon samo u pogledu pravne i zakonske kvalifikacije djela koju je bilo potrebno primijeniti u tom slučaju. Županijski sud u Bjelovaru je zauzeo stav da iako u činjeničnom opisu nisu pojedinačno i

konkretno bile navedene osobe koje su bile prisutne događaju u kojem je okrivljenica uputila riječi uvrede oštećenoj privatnoj tužiteljici K. V., već se samo navodilo da su izgovorene u prisustvu većeg broja osoba, iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi da je sud nesporno utvrdio da su prilikom izgovaranja riječi upućenih oštećenoj privatnoj tužiteljici bile prisutne barem još tri osobe i to majka, kći i sin privatne tužiteljice, na osnovu čega je sud prvog stupnja zaključio da je već taj broj osoba dovoljan da bi se radilo o kvalificiranom obliku kaznenog djela uvrede. Pritom se sud prvog stupnja pozvao na sudsku praksu, a koja se očito odnosila na inkriminaciju po starom Kaznenom zakonu (KZ/97), u kojem je jedna od inkriminacija bilo i "pred više osoba", a što se prema stavu Županijskog suda u Bjelovaru nikako ne može poistovjetiti sa većim brojem osoba.

Naime Županijski sud u Bjelovaru je zauzeo stav da je za ostvarenje kvalifikacije pristupačnosti uvrede većem broju osoba, potrebno da se radi o najmanje pet ili više osoba.

Zbog toga je drugostupanjski sud po službenoj dužnosti preinačio prvostupanjsku presudu i polazeći od izrekom ispravno utvrđenog činjeničnog stanja, izrekao da je optuženica počinila osnovni oblik kaznenog djela uvrede, a za koje je osuđena na novčanu kaznu od 40 dnevnih iznosa, u visini dnevnog iznosa od 450,00 kuna, što ukupno iznosi 18.000,00 kuna, te joj je izrečena uvjetna osuda, tako da se novčana kazna na koju je osuđena neće naplatiti, ako u vremenu provjeravanja od jedne godine ne počini novo kazneno djelo.

Osim toga, Županijski sud u Bjelovaru je odbio žalbe okrivljene i njenog punomoćnika kao neosnovane. Naime, pored procesnih razloga za takvu odluku, Županijski sud je utvrdio da žalbama nije dovedena u pitanje potpunost i pravilnost činjeničnog stanja koje je utvrdio sud prvog stupnja. Naime, na osnovu suglasnih iskaza privatne tužiteljice, oštećene K. V. i svjedoka A. K., M. V. i L. V., koji su bili prisutni događaju, prema stavu Županijskog suda, prvostupanjski sud je s potpunom sigurnošću utvrdio da je okrivljena K.K. izgovorila riječi "ubila si oca, zapalila si ga kao psa, ja znam da on to ne bi nikad dozvolio, može te biti sram, nisi me obavijestila o očevoj smrti".

Svi navedeni svjedoci iskazivali su okolnosno, logično i uvjerljivo, te nema opravdanog razloga sumnjati u njihovu vjerodostojnost, posebno imajući u vidu mjesto i vrijeme, gdje i kada se sve događalo. Stoga je ispravno prvostupanjski sud zaključio, a promatrajući u cjelini događaj da su izgovorene riječi od strane okrivljenice bile usmjerene upravo da povrijede čast i ugled, te su očito imale za cilj uvrijediti privatnu tužiteljicu, čega je itekako bila svjesna i na to pristala okrivljenica.

Okrivljena je u žalbi također isticala da je na njenu štetu povrijeđen kazneni zakon, jer je tužena za jedno kazneno djelo (klevete), a sud ju je osudio za drugo kazneno djelo (uvrede).

Prema stavu Županijskog suda žalba je i u tom dijelu bila neosnovana jer sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku sud nije vezan za prijedloge tužitelja o pravnoj ocjeni djela, a taj

drugostupanjski sud je u potpunosti prihvatio zaključke prvostupanjskog suda da je u konkretnom slučaju svojim postupanjem okrivljenica ostvarila sva potrebna bitna obilježja kaznenog djela uvrede. Usprkos tome, a kako je Županijski sud ocijenio da je u pitanju osnovno kazneno djelo uvrede, a ne kvalificirani oblik istog, u tom je smislu i preinačio pravnu i zakonsku kvalifikaciju.

3.2. (Teško) sramoćenje u praksi

3.2.1. Kazneni postupak K-248/17 (Kž-151/18)

U kaznenom postupku koji se vodio protiv optuženih Z.S. i B.M. pred Općinskim sudom u Koprivnici, pod brojem predmeta K-248/17, privatnom tužbom tužitelja E.G., optuženima se stavljalalo na teret da su počinili kazneno djelo teškog sramoćenja na način da su objavili inkriminirajući sadržaj na svojim facebook profilima [20].

Sud prvog stupnja je odbacio privatnu tužbu jer je ocijenio da privatna tužba, niti nakon što je ispravljena nema zakonom propisani sadržaj slijedom čega da nije bila podobna za daljnje raspravljanje. Navedeno je sud prvog stupnja obrazložio time da privatna tužba ne sadrži mjesto počinjenja kaznenog djela, a što je od utjecaja na određivanje mjesne nadležnosti suda i za primjenu materijalnog prava jer je djelo moglo biti počinjeno na teritoriju jedne države s posljedicama na teritoriju druge države, pri čemu iz tužbe nije bilo niti jasno da li se okrivljenicima stavlja na teret kazneno djelo uvrede, klevete ili teškog sramoćenja.

Na predmetno rješenje se žalio privatni tužitelj te je Županijski sud u Varaždinu, kao sud drugog stupnja, u predmetu broj Kž-151/18 povodom žalbe privatnog tužitelja zaključio da je privatni tužitelj kao žalitelj u pravu te da je sud prvog stupnja zaista pogrešno utvrdio gore navedene okolnosti kao razloge za odbacivanje privatne tužbe. Naime, Županijski sud u Varaždinu je utvrdio da je u privatnoj tužbi navedeno da je kazneno djelo počinjeno objavom inkriminirajućeg sadržaja na facebook profilima okrivljenika pa, obzirom na prirodu tog medija, privatni tužitelj nije niti mogao znati na kojoj su se lokaciji okrivljenici fizički nalazili za vrijeme počinjenja kaznenog djela. Nadalje, Županijski sud u Varaždinu je zauzeo stav da za ocjenu mjesta počinjenja djela fizička lokacija na kojoj su se okrivljenici nalazili u vrijeme objavljivanja sadržaja nije niti relevantna budući da sukladno odredbama Kaznenog zakona mjesto počinjenja je ono mjesto gdje je počinitelj radio ili bio dužan raditi, ali i mjesto gdje je u cijelosti ili djelomično nastupila posljedica iz opisa kaznenog djela.

Kako je iz ispravljene tužbe bilo jasno da je posljedica kaznenog djela nastupila i u mjestu prebivanja privatnog tužitelja, odnosno u Koprivnici, to je sukladno gore navedenoj odredbi

Kaznenog zakona kao mjesto počinjenja trebalo uzeti upravo Koprivnicu te utvrditi mjesnu nadležnost suda u Koprivnici. Nadalje, u privatnoj tužbi je jasno navedeno koje radnje se okrivljenicima stavljaju na teret jer je naveden sadržaj koji su okrivljenici objavili na svojim facebook profilima, a čime su, prema privatnoj tužbi, nanijeli tešku sramotu privatnom tužitelju. Dakle, kako je bilo jasno što se činjenično okrivljenicima privatnom tužbom stavlja na teret, a imajući u vidu i odredbu Zakona o kaznenom postupku koja propisuje da sud nije vezan za prijedlog tužitelja o pravnoj ocijeni djela, nije bilo zakonskog osnova za odbacivanje privatne tužbe jer je ista podobna za raspravljanje.

3.3. Kleveta u praksi

3.3.1. Kazneni postupak K-1354/17 (Kž-117/18)

U kaznenom postupku koji se vodio protiv okrivljene M. S. pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu, pod brojem predmeta K-1354/17, privatnom tužbom tužitelja Z.S., okrivljenoj se stavljalno na teret da je počinila kazneno djelo klevete (kako u osnovnom, tako i u kvalificiranom obliku) na način da je Centru za socijalnu skrb Zagreb, Podružnici Trešnjevka, uputila dopis u kojem je u bitnom navodila da je uslijed alkoholiziranosti njihovu djecu dovodio u opasnost [21].

Presudom prvog stupnja okrivljena je oslobođena optužbe da bi počinila kazneno djelo klevete u bilo kojem obliku.

Na predmetno rješenje se žalio privatni tužitelj te je predlagao da se pobijanu presudu preinači te okrivljenu proglasi krivom „ako ne za kazneno djelo klevete, onda za kazneno djelo teškog sramoćenja“. Županijski sud u Splitu, kao sud drugog stupnja, u predmetu broj Kž-117/18 povodom žalbe privatnog tužitelja je odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostupanjsku presudu.

Naime, prema stavu suda drugog stupnja sud prvog stupnja je razloge presude dao potpuno jasno i ti razlozi nisu bili proturječni, izreka presude je bila razumljiva, a o odlučnim činjenicama ne postoji znatna proturječnost između onog što se navodi u razlozima presude o sadržaju isprava ili iskaza danih u postupku i samih tih isprava ili iskaza. Iz sadržaja žalbe, je zapravo, proizlazilo da je osnovni žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, koje je rezultiralo pogrešnom primjenom materijalnog prava.

Prema stavu suda drugog stupnja, sud prvog stupnja je na temelju rezultata dokaznog postupka pravilno i potpuno utvrdio sve odlučne činjenice i za svoja činjenična utvrđenja dao valjane razloge, koje je u cijelosti prihvatio i drugostupanjski sud.

Naime, nesporno je bilo da je okrivljenica uputila Centru za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Trešnjevka dopis od 14. listopada 2015. u kojem je bio naveden inkriminirani tekst. Isto tako je bilo nesporno da su odnosi, između tada još uvijek supružnika okrivljene M. S. i privatnog tužitelja Z. S., bili jako narušeni te da je u međuvremenu brak razveden i to 30. svibnja 2016., da su njihova maloljetna djeca K. i Mladen povjerena majci te da je naknadno Centar za socijalnu skrb Zagreb, Podružnica Trešnjevka donio odluku o provođenju nadzora nad izvršavanjem roditeljske skrbi u odnosu na njihovu maloljetnu djecu, koja se prema podacima u spisu od dana 21. prosinca 2016. nalaze kod oca.

Okrivljena je u obrani navela da je sporni dopis uputila Centru za socijalnu skrb zbog dobiti djece, a činjenica je da je u spornom dopisu osim inkriminiranog teksta pisalo i "time ih dovodeći u opasnost". Nadalje, iz povijesti bolesti D. z. Z. od 21. rujna 2012. za privatnog tužitelja je navedena dijagnoza: duševni poremećaj i poremećaj ponašanja uzrokovani alkoholom, štetna uporaba, a povijest bolesti je potpisao liječnik G. B. slijedom čega navodi žalbe da je navedenu medicinsku dokumentaciju dostavila okrivljenica nisu klevetničkog značaja.

Sud prvog stupnja prihvatio je kao vjerodostojan iskaz privatnog tužitelja Z. S. da inkriminirane prigode uopće nije konzumirao alkohol, ali je suprotno navodima žalbe ispravno zaključio da nije dokazano da je okrivljenica iznijela spornu činjeničnu tvrdnju znajući da je neistinita. Naime, sud je pravilno zaključio da je okrivljenica imala opravdanog razloga vjerovati da je navedena činjenična tvrdnja istinita, a posebice kada se ima u vidu gore navedena dijagnoza iz povijesti bolesti, kao i iskaz svjedoka M. P., koji je inkriminirane prigode bio u društvu s okrivljenom, a koji je naveo da je te prigode uočio da privatni tužitelj izlazi iz auta, otvara prtljažnik te uzima kofer crvene boje koji mu je u jednom momentu ispao, a što mu je privuklo pozornost te da je vidio kako privatni tužitelj nekoordinirano hoda.

Kod ovakvog stanja stvari ispravno je sud prvog stupnja ocijenio da je okrivljenica imala osnova za zaključak da je privatni tužitelj te prigode bio pod utjecajem alkohola te da je dopis sa inkriminiranim navodima uputila nadležnom tijelu, odnosno Centru za socijalnu skrb, a sve u cilju zaštite dobiti interesa maloljetne djece K. i M. S.

S obzirom na istaknute okolnosti, sud drugog stupnja je zauzeo stav da je sud prvog stupnja pravilno zaključio da nije dokazano da su se u ponašanju okrivljene ostvarila sva bitna obilježja kaznenog djela klevete, ali niti kaznenih djela uvrede ili teškog sramoćenja te je u tom pravcu dao valjane razloge, koje je prihvatio i sud drugog stupnja.

4. Analiza rezultata

Metoda anketiranja je postupak u kojem se pomoću anketnog upitnika prikupljaju podaci, informacije, stavovi i mišljenja. Na taj način se dobivanje informacija o mišljenju i stavovima ljudi. Često se koristi kod društvenih istraživanja, iako se njome dobivaju mišljenja o malom broju pitanja, odnosno ona je pouzdana u tolikoj mjeri u kolikoj su mjeri pouzdane same informacije prikupljene tom metodom.

U planiranju i provođenju ankete osobito je važno da se statističkim metodama obrade podaci. Osnovni parametri su spol, starost, stupanj obrazovanja. tj. oni koji određuju mjesto svake od tih grupa u strukturi stanovništva u cjelini.

On-line anketa, koja je korištena za potrebe ovog rada, je anketa koja se sastoji od jednog ili manjeg broja pitanja, postavlja se na internet stranici pored drugih sadržaja i ispunjava prema nađenju ispitanika sa ciljem da se u kratkom vremenu ispita mišljenje javnosti o određenoj temi. Pitanja moraju biti jednostavna, kratka i jasna s ponuđenim odgovorima.

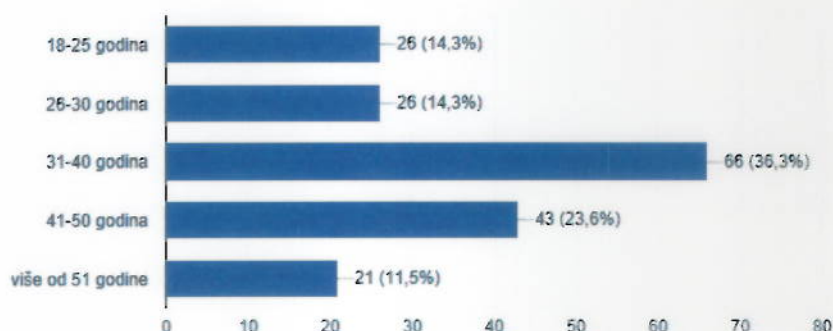
4.1. Rezultati dobiveni anketom

Anketni upitnik je metoda prikupljanja kvantitativnih podataka o određenim stavovima velikih populacija. Anketni upitnik (Prilog 1) sastojao se od 16 zatvorenih pitanja, a na anketu su odgovorile 182 osobe.

Rezultati ankete prikazani su na slikama 1 – 16.

U koju dobnu skupinu spadate?

182 odgovora

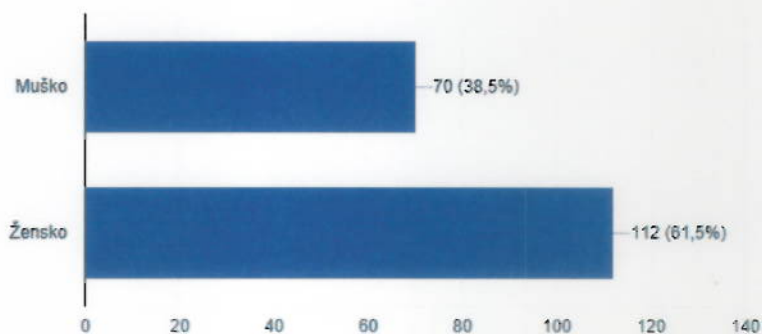

Slika 1 – Odgovori na pitanje „U koju dobnu skupinu spadate“

Na slici 1 prikazana je distribucija odgovora na pitanje „U koju dobnu skupinu spadate“. Prema rezultatima je vidljivo da je većina anketiranih spada u dobnu skupinu od 31-40 godina (36,3%).

Spol

182 odgovora

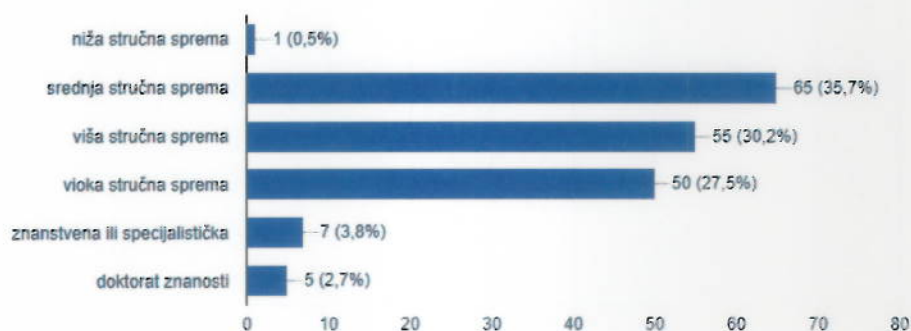

Slika 2 – Distribucija odgovora na pitanje „Spol“

Prema odgovorima na slici 2, vidljivo je da je u anketi sudjelovalo više žena, nego muškaraca (38,5% : 61,5%).

Stupanj obrazovanja

182 odgovora

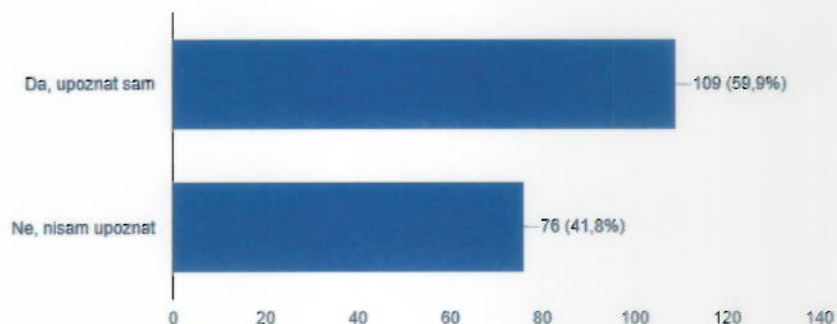

Slika 3 – Stupanj obrazovanja anketiranih

U anketi (Slika 3) su sudjelovale uglavnom osobe srednje, više ili visoke stručne spreme (93,4%).

Da li ste upoznati s činjenicom da Vam je zakonski omogućeno pravo na zaštitu ugleda i časti?

182 odgovora

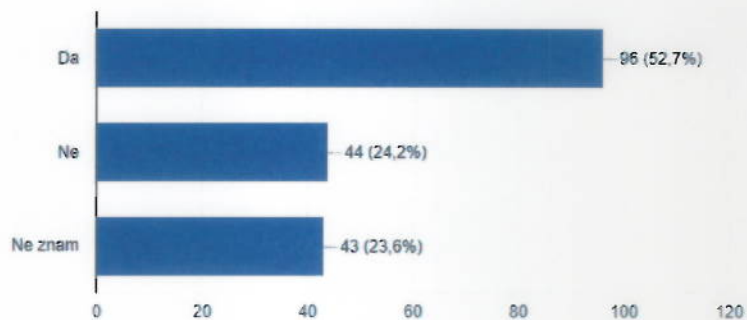

Slika 4 – Upoznatost činjenicom o zakonski omogućenom pravu na zaštitu ugleda i časti

Skoro 60% anketiranih (Slika 4) upoznato je da im je zakonskom legislativom omogućeno pravo na zaštitu ugleda i zaštitu časti.

Da li znate da je pravo na čast i ugled jedno od temeljnih ljudskih prava koje utvrđuje Ustav RH?

182 odgovora

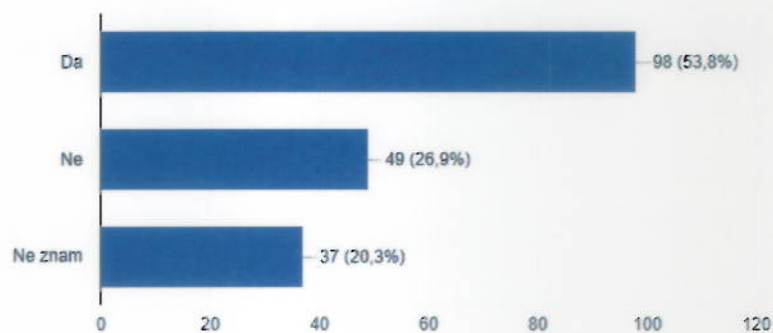

Slika 5 – Upoznatost da je pravo na čast i ugled utvrđeno Ustavom RH

Nažalost, samo malo više od polovice ispitanika (Slika 5) je upoznato da je pravo na čast i ugled jedno od temeljnih ljudskih prava te da je utvrđeno u Ustavu Republike Hrvatske.

Da li je ikada Vaše dostojanstvo, Vaš ugled i čast bilo narušeno od strane trećih osoba?

182 odgovora

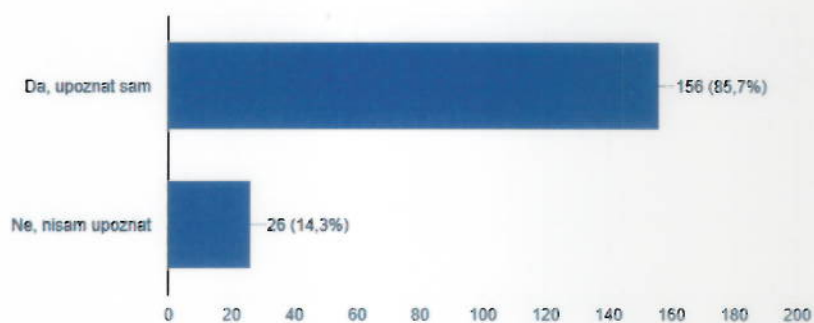

Slika 6 – Povreda dostojanstva, ugleda i časti anketiranih

Čak 53,8% anketiranih izjasnilo se da im je dostojanstvo, ugled i čast bilo povrijeđeno od strane treće osobe (Slika 6).

Uvreda, sramoćenje i kleveta su djela protiv časti i ugleda. Da li ste upoznati sa time?

182 odgovora

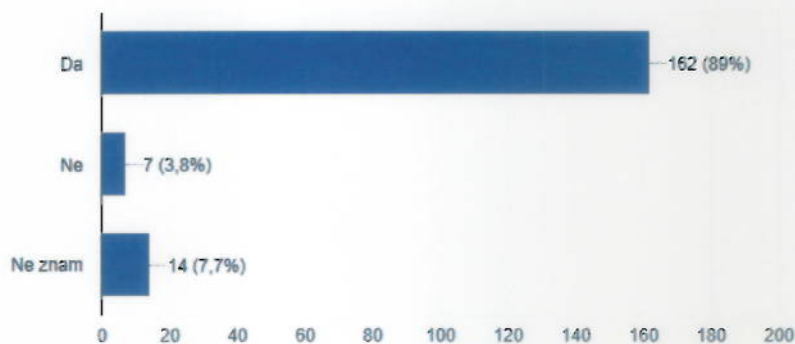

Slika 7 – Upoznatost anketiranih o uvredi, sramoćenju i kleveti kao kaznenim djelima

Od ukupnog broja anketiranih, njih 85,7% je upoznato da su uvreda, sramoćenje i kleveta, kaznena djela protiv časti i ugleda (Slika 7).

Da li znate za situacije u kojima ugled i čast pojedinaca bivaju uništeni postupanjem medija?

182 odgovora

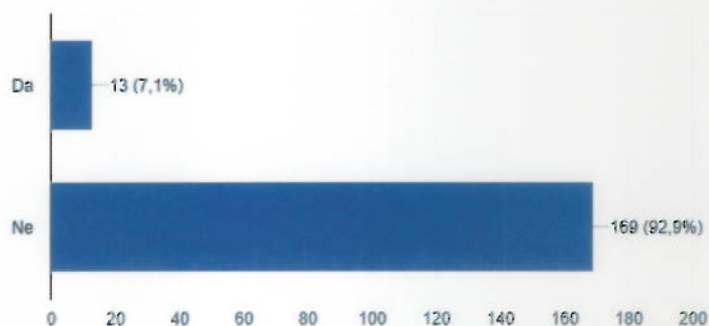

Slika 8 – Postupanje medija kod povrede ugleda i časti pojedinca

Čak 89% ispitanika uočilo je situacije u kojima su smatrali da je ugled i čast pojedinaca bilo uništeno postupanjem medija (Slika 8).

Da li ste ikada bili u situaciji u kojoj su Vaša čast i Vaš ugled bili uništeni u tolikoj mjeri da tražite kaznenopravnu zaštitu?

182 odgovora

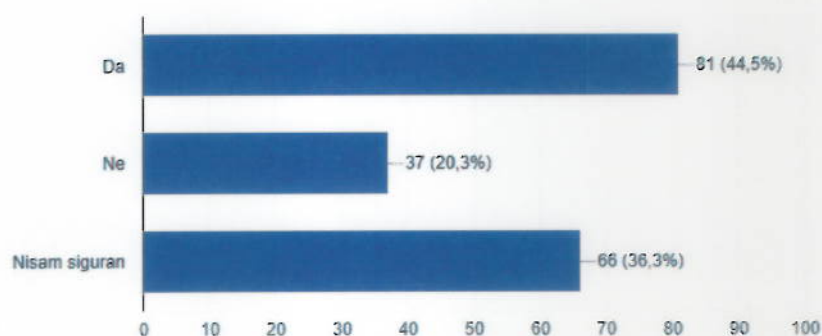

Slika 9 – Traženje kaznenopravne zaštite

U anketi je sudjelovalo 7,1% ispitanika (Slika 9) koji su bili u situaciji da su im čast i ugled bili uništeni u tolikoj mjeri da su tražili kaznenopravnu zaštitu.

Da li bi ste, u slučaju da Vam se neopravdano naruši Vaše dobro ime, dostojanstvo, ugled i čast, tražili kaznenopravnu zaštitu?

182 odgovora

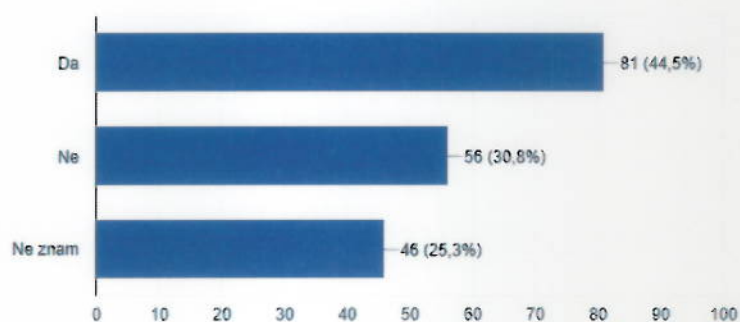

Slika 10 – Odluka o traženju kaznenopravne zaštite

Čak 20,3% ispitanika ne bi tražilo kaznenopravnu zaštitu da im se naruši dostojanstvo, ugled i čast, te čak 36,3% ispitanika nije sigurno da li bi istu i tražili. Samo 44,5% tražilo bi zaštitu u slučaju narušavanja njihovog dostojanstva (Slika 10).

Da li mislite da kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast u RH ima smisla?

182 odgovora

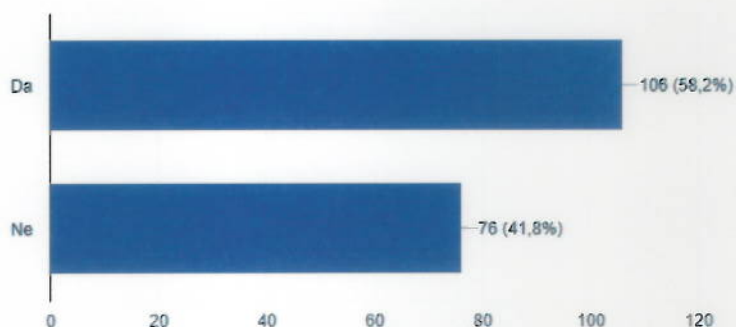

Slika 11 – Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast u RH

Samo 44,5% ispitanika smatra da kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast u RH ima smisla, dok njih 55,5% smatra da nema ili nije sigurno je li ima (Slika 11).

Da li znate da se kaznena djela protiv časti i ugleda progone isključivo po privatnoj tužbi?

182 odgovora

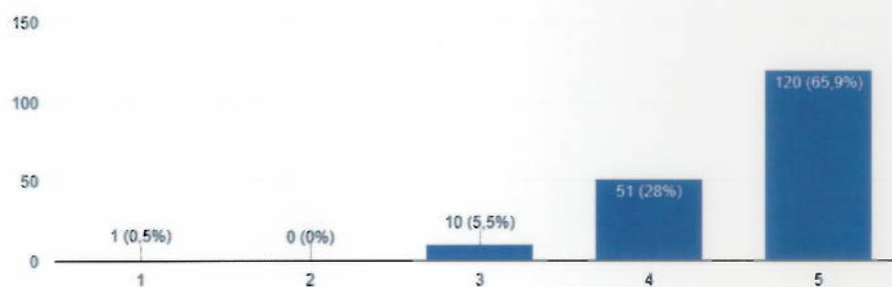

Slika 12 – Upoznatost anketiranih o pokretanju tužbe za kazneno djelo protiv časti i ugleda

Od cjelokupnog broja anketiranih, njih 58,2% je upoznato da se kazneno djelo protiv časti i ugleda progone isključivo po privatnoj tužbi (Slika 12).

U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?

182 odgovora

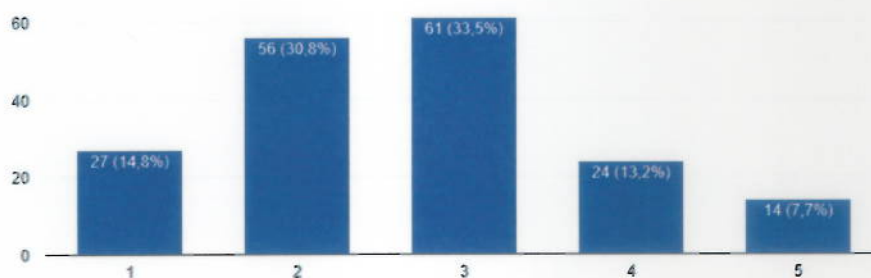

Slika 13 – Utjecaj medija na stvaranje javnog mišljenja

Velika većina ispitanika 93,9% smatra da mediji imaju značajnog utjecaja na kreiranje javnog mišljenja i društvenih zbivanja (Slika 13).

Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ

182 odgovora

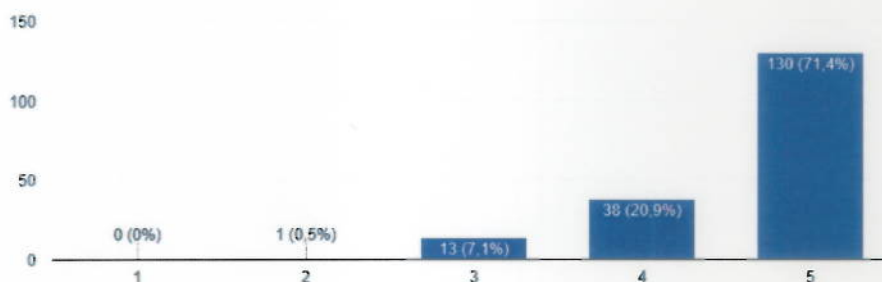

Slika 14 – Medijske slobode i odgovornost za javno objavljenu riječ

Od ukupnog broja ispitanika, njih 45,6% smatra da širenje medijskih sloboda ne prati i adekvatan stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ (Slika 14).

U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.

182 odgovora

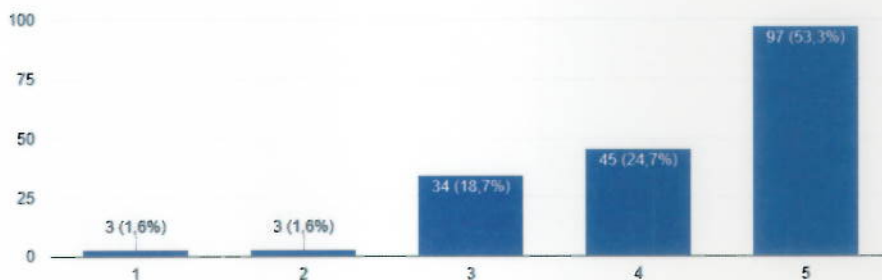

Slika 15 – Objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled i obiteljski život

Čak 92,3% ispitanika svjesno je činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica (Slika 15).

Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcioniра u pravno i finansijski uređenijim zemljama?

182 odgovora

Slika 16 – Kaznenopravna zaštita temeljnog prava na dostojanstvo, ugled i čast u uređenijim zemljama naspram Republike Hrvatske

Od ukupnog broja anketiranih, 78% njih smatra da kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcioniра u pravno i finansijski uređenijim zemljama (Slika 16).

4.2. Opisna (deskriptivna) statistika

Za rezultate ankete napravljena je opisna (deskriptiva) statistika za odgovore na pitanja (Tablica 1):

- U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?
- Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ
- U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.
- Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i financijski uređenijim zemljama?

Tablica 1 - Opisna statistika

	U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?	Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ	U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.	Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i financijski uređenijim zemljama?
Minimum	1	1	2	1
Maksimum	5	5	5	5
Raspon	4	4	3	4
Aritmetička sredina	4.577778	2.666667	4.607407	4.355556
Medijan	5	3	5	5
Mod	5	3	5	5
Standardna devijacija	0.674334	1.132953	0.658994	0.893314
Varijanca	0.454726343556	1.283582500209	0.434273092036	0.798009902596

Prema rezultatima deskriptivne statistike, vidljivo je da distribucija vjerojatnosti ide prema Gaussovoj (normalnoj) distribuciji.

4.3. Korelacija između odgovora

Ispitana je korelacija, korištenjem Pearsonovog koeficijenta, između odgovora na pitanja:

- U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?
- Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ
- U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.
- Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i financijski uređenijim zemljama?

Rezultati su prikazani u tablici 2.

Tablica 2 – Pearsonov koeficijent korelacije između odgovora na pitanja

PITANJA	U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?	Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ	U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.	Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i financijski uređenijim zemljama?
U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?	1	-0.03907	0.363111	0.102411
Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj	-0.03907	1	-0.24655	-0.04424

odgovornosti za javno objavljenu riječ				
U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.	0.363111	-0.24655	1	0.314948
Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i financijski uređenijim zemljama?	0.102411	-0.04424	0.314948	1

Prema rezultatima Pearsonovog koeficijenta postoji slaba korelacija/povezanost kod odgovora na pitanja:

„U kojoj mjeri mislite da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja i društvena zbivanja?“

i

„U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica“;

te

„Po Vašem mišljenju, da li tj. u kojoj mjeri širenje medijskih sloboda prati i adekvatni stupanj odgovornosti za javno objavljenu riječ“

i

„U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.“ (obrnuta/negativna korelacija)

kao i

„U kojoj ste mjeri svjesni činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled, obiteljski život pa čak dovesti do većih posljedica.“

i

„Da li mislite da, za razliku od RH, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast bolje funkcionira u pravno i finansijski uređenijim zemljama?“.

Ovim ispitivanjem [22], željela sam provjeriti da li postoji suodnos ili međusobna povezanost u odgovorima na postavljena pitanja provedene ankete. Gaussova (normalna) distribucija dovela je do toga da se Pearsonovim koeficijentom mogu izračunati, prikazati, a time i interpretirati dobiveni rezultati.

Prema rezultatima Pearsonovog koeficijenta, dokazana je slaba korelacija u odgovorima na postavljena pitanja, no ona ipak postoji. Objašnjavam to na način da su ispitanici koji misle da mediji imaju utjecaj na stvaranje javnog mišljenja svjesni i činjenice da objavljeni tekst može ugroziti nečiji ugled. Na isti način, ispitanici koji misle da širenje medijskih sloboda prati i adekvatna odgovornost za javno objavljenu riječ, također su svjesni činjenice da objavljeni tekst može naškoditi nečijem ugledu. Informacija koja ima negativne posljedice na nečiji ugled, u pravno i finansijski uređenijim zemljama, a prema mišljenju ispitanika, bolje funkcionira i brani samog pojedinca iz čega se daje naslutiti da mnogi misle kako pravni sustav u Republici Hrvatskoj ne funkcionira onako kako bi možda trebao ili da ispitanici nemaju povjerenja u našu kaznenopravnu zaštitu. Konačnim i pravovaljanim presudama vjerojatno bi poraslo i povjerenje građana u naš pravni sustav, ili u ovom slučaju, barem anketiranih osoba.

5. Zaključak

Kaznena djela protiv ugleda i časti uživaju veliku pažnju javnosti. Sama po sebi vrlo su kompleksna što dokazuje i sudska praksa. U demokratski orijentiranim zemljama, broj sudskih postupaka po pitanju ugleda i časti raste jednako kao što raste i sloboda izražavanja, kao temeljna sloboda i pravo građana na istu. Kao što je poznato, današnje doba modernih tehnologija i širenje medija i komunikacije nosi sa sobom, kao posljedicu, i slobodu izražavanja mišljenja koje vrlo lako može narušiti osobne slobode pojedinaca.

Bitno je napomenuti da se jedino putem privatne tužbe može pokrenuti kazneni postupak za kaznena djela protiv ugleda i časti.

Važna stavka o procesuiranju navedenih kaznenih djela je i isključenje protupravnosti. Ukoliko je dokazana istina i dobra vjera, prema članku 148.a KZ/11 dopušta se isključenje protupravnosti za teško sramoćenje i uvredu kao činjeničnim tvrdnjama za koje se ne zna da li su neistinite ili to sam počinitelj ne zna. Tada se osobe prisutne u javnom životu ne mogu kazniti ukoliko se smatra da su postupale u interesu javnosti, neovisno o njihovom osobnom cilju. U slučaju klevete, odredba novog zakona ne dopušta isključenje protupravnosti objašnjavajući to na način da nitko nema pravo iznositi činjenične tvrdnje difamantne za pojedinca ukoliko je svjestan njihove neistinitosti.

Kaznena djela protiv ugleda i časti, a u skladu s rješenjima zakonodavstava europskih zemalja, zadržana su i preoblikovana u novom Kaznenom zakonu iz 2011. godine. Uz raniju koncepciju klevete (članak 200. KZ/97), uvedeno je novo kazneno djelo teškog sramoćenja (članak 148. KZ/11) koje zakon ograničava na činjeničnu tvrdnju. Kleveta po novom zakonu (članak 149. KZ/11) postaje kvalificirani oblik teškog sramoćenja, a opisuje ju tvrdnja samog počinitelja koji zna da iznosi neistinu. Dokazom istinitosti tvrdnje, kleveta nije isključena, dok se teško sramoćenje isključuje.

Anketa koja je provedena u sklopu ovog rada pokazuje da je većina ispitanika upoznata s činjenicom da nam je zakonom omogućena zaštita prava na ugled i čast te da je pravo na ugled i čast jedno od temeljnih ljudskih prava koje utvrđuje Ustav Republike Hrvatske. Više od pola ispitanika imalo je povrijeđeno dostojanstvo, time i ugled i čast od strane trećih osoba no ipak ne u tolikoj mjeri da traže kaznenopravnu zaštitu. Upoznati su sa situacijama povrede dostojanstva i narušenim ugledom i časti pojedinaca od strane medija. U slučaju da dobro ime, dostojanstvo, čast i ugled ispitanika budu neopravdano povrijeđeni, manje od polovice bi tražilo kaznenopravnu zaštitu te u sličnom postotku misle i da kaznenopravna zaštita u Republici Hrvatskoj ima smisla odnosno funkcionira. Više od polovice ispitanika upoznato je da se ta kaznena djela progone isključivo po privatnoj tužbi te su mišljenja da mediji imaju znatan utjecaj na kreiranje javnog mišljenja. Širenje medijske slobode prati relativno adekvatan stupanj odgovornosti za javno

objavljenu riječ. Čak većina od 70% anketiranih svjesna je činjenice da objavljena poluistina ili dezinformacija ima razorni utjecaj na ugled i čast pojedinca. Zaključno, većina anketiranih misli kako u pravno i financijski uređenijim zemljama, kaznenopravna zaštita temeljnog prava pojedinca na dostojanstvo, ugled i čast, funkcionira bolje nego u Republici Hrvatskoj.

Naše demokratsko društvo ima slobodu izražavanja, no isto tako ta sloboda izražavanja ne daje pravo povrede nečijeg ugleda i časti.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, PETRA CHREČKI HESEK (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom KARAKTERISTIČNA ZAŠTITA PRAMA NA USLEDI ČIST (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

PETRA CHREČKI HESEK (upisati ime i prezime)

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, PETRA CHREČKI HESEK (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom KARAKTERISTIČNA ZAŠTITA PRAMA NA USLEDI ČIST (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:

PETRA CHREČKI HESEK (upisati ime i prezime)

(vlastoručni potpis)

6. Literatura

- [1] Kazneni zakon Republike Hrvatske, Narodne novine, 110/97, 27/98, 50/2000, 129/2000, 51/2001, 111/2003, 190/2003, 105/2004, 84/2005, 71/2006, 110/2007, 152/2008 i 57/2011
- [2] Krivični zakon Republike Hrvatske, Narodne novine, 32/93, 38/93, 16/96 i 28/96
- [3] Osnovni krivični zakon Republike Hrvatske, Narodne novine, 31/93, 39/93, 108/95, 16/96 i 28/96
- [4] Kazneni zakon Republike Hrvatske, Narodne novine, 125/2011, 144/2012, 56/2015, 61/2015, 101/2017
- [5] <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=41259> dostupno 03.09.2018.
- [6] <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ka?dm=2> dostupno 03.09.2018.
- [7] <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ka?dm=2> dostupno 03.09.2018.
- [8] <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ka?dm=2> dostupno 03.09.2018.
- [9] P. Novoselec: Zaštita časti i ugleda u novom Kaznenom zakonu, Izvorni znanstveni rad, Zbornik PFZ, 66, (4) 443-468 (2016)
- [10] <http://www.sabor.hr/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ka?dm=2> dostupno 03.09.2018.
- [11] Kazneni zakon Republike Hrvatske, Narodne novine, 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17
- [12] <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=41259> dostupno 03.09.2018.
- [13] [www.vsrh.hr/CustomPages/.../dkos-opce pravilo o izboru vrste i mjere kazne.doc](http://www.vsrh.hr/CustomPages/.../dkos-opce_pravilo_o_izboru_vrste_i_mjere_kazne.doc) dostupno 10.09.2018.
- [14] <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/News.aspx?id=8848> dostupno 11.09.2018.
- [15] <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/News.aspx?id=8848> dostupno 11.09.2018.
- [16] <http://www.iusinfo.hr/DailyContent/News.aspx?id=8848> dostupno 11.09.2018.
- [17] Neven Cmrečki, mag. iur, osobni intervju, (25.09.2018.)
- [18] Pravni leksikon, Leksikografski Zavod Miroslav Krleža, glavni urednik Vladimir Pezo, 2007. godine, str. 853
- [19] http://www.iusinfo.hr/CaseLaws/Content.aspx?SOPI=ZSRH2016BjKzB326A4&Datum=30.3.2017&Doc=ZUPSUD_HR dostupno 13.09.2018.
- [20] http://www.iusinfo.hr/CaseLaws/Content.aspx?SOPI=ZSRH2018VzKzB151A4&Datum=11.7.2018&Doc=ZUPSUD_HR dostupno 13.09.2018.
- [21] http://www.iusinfo.hr/CaseLaws/Content.aspx?SOPI=ZSRH2018StKzB117A5&Datum=3.4.2018&Doc=ZUPSUD_HR dostupno 13.09.2018.
- [22] Hižak, J., Gotal Dmitrović, L., Modrić, D., Priručnik za obradu podataka s riješenim problemima iz statistike i teorije vjerojatnosti, Sveučilište Sjever, 2018.

Popis slika

Slika 1 – Odgovori na pitanje „U koju dobnu skupinu spadate“	20
Slika 2 – Distribucija odgovora na pitanje „Spol“	21
Slika 3 – Stupanj obrazovanja anketiranih.....	21
Slika 4 – Upoznatost činjenicom o zakonski omogućenom pravu na zaštitu ugleda i časti.....	21
Slika 5 – Upoznatost da je pravo na čast i ugled utvrđeno Ustavom RH.....	22
Slika 6 – Povreda dostojanstva, ugleda i časti anketiranih.....	22
Slika 7 – Upoznatost anketiranih o uvredi, sramoćenju i kleveti kao kaznenim djelima.....	23
Slika 8 – Postupanje medija kod povrede ugleda i časti pojedinca.....	23
Slika 9 – Traženje kaznenopravne zaštite.....	24
Slika 10 – Odluka o traženju kaznenopravne zaštite.....	24
Slika 11 – Kaznenopravna zaštita prava na ugled i čast u RH.....	25
Slika 12 – Upoznatost anketiranih o pokretanju tužbe za kazneno djelo protiv časti i ugleda.....	25
Slika 13 – Utjecaj medija na stvaranje javnog mišljenja.....	26
Slika 14 – Medijske slobode i odgovornost za javno objavljenu riječ.....	26
Slika 15 – Objavljena poluistina ili dezinformacija može razoriti nečiji ugled i obiteljski život.....	27
Slika 16 – Kaznenopravna zaštita temeljnog prava na dostojanstvo, ugled i čast u uređenijim zemljama naspram Republike Hrvatske.....	27

Popis tablica

Tablica 1 - Opisna statistika, izradila Petra Cmrečki Mesek.....	28
Tablica 2 – Pearsonov koeficijent korelacije između odgovora na pitanja, izradila Petra Cmrečki Mesek.....	29, 30